

[Duborg.]

at Landbrugets Udgifter ikke først og fremmest præges af Gælden, men af de andre Omkostninger. De 90 pCt. af Landbrugets Omkostninger udgøres ikke af Forrentning, men af andre Omkostninger. Saadan er Forholdet.

Ser vi saa paa det andet Spørgsmaal: om Gælden vil aftage eller helt ophøre ved Overgangen til Statsfæste, saa er hertil jo først at bemærke, at Statsfæsterne efter 1919-Loven — de 4 000, der er — har en Gældsbehæftelse, som ligger meget højere end Gennemsnittet for hele Landbruget, og den Maade, hvorpaa disse Landbrug finansieres, vil jo fuldstændig udelukke, at deres Gældsbehæftelse nogen Sinde kan komme saa langt ned som til 50 pCt., der er det nuværende Gennemsnit. Det er derfor hævet over enhver Tvivl, at Overgangen til Statsfæste ikke vil formindske Gælden, men vil og maa forøge den, da det ligger ganske udenfor enhver Mulighed, at Gælden ved denne Brugsform kan komme ned under de 50 pCt.

Selvfølgelig er der mange — det gælder i Landbruget som i andre Erhverv —, der har en alt for stor Gældsbyrde, en saa stor Gældsbyrde, at det tidt er umuligt for dem at klare den, men det er jo ikke noget, der er særegent for Landbrugsdrift under Selveje; det er lige saa almindeligt for Landbrugsdrift under Statsfæste. Naar man ser paa den Liste, vi fik i Fjor her i Tinget over Restancer, vil man se, at der blandt Restancerne var mange Statsfæstere, saa de har sikkert deres Procentdel af højt prioriterede Ejendomme her i Danmark.

Dette, at man tror at kunne fjerne Landbrugets Produktionsvanskeligheder ved at gaa over til Statsfæste og derigennem at kunne ophæve Gælden, er en Illusion. For det første er Landbrugs-krisen ikke en Gældskrise, men en Produktionskrise, og for det andet viser Statsfæste ingen som helst Mulighed eller Sandsynlighed for, at det vil medføre en mindre Gældsbyrde end Selveje.

Den væsentligste Ændring, der sker ved Overgangen til Statsfæste, kapitalmæssigt set, er jo, at Administrationen af Kapitalen overføres fra Landbrugets egne Foreninger til en politisk Ledelse, idet Gælden fra at være Gæld i Kreditforeninger, i Sparekasser, der jo er fuldstændige Andelsorganisationer, styrede af Landbruget selv, gaar over til at blive Statsgæld, idet den bliver Laan i Statskassen og derved skaber Statsgælden. Det er det, der sker.

Der var i Virkeligheden mere Grund for Rigsdagen til at beskæftige sig med den Skatteprioritet, som Rigsdagen har sat ind i alle Ejendomme her i Landet, og som alene for Landkommunernes Vedkommende vel udgør ca. 1 200 Mill. Kr., end med de 3 000 Mill. Kr., som Landbrugerne selv har laant til at bygge deres Ejendomme op for og til at forbedre disse med. Men Regeringen vælger jo at gaa den anden Vej: ved sine Forslag om Overgang til Grundskyld yderligere at forhøje den bestaaende Prioritet i Landejendomme. Jeg kan ikke undlade i denne Forbindelse at udtale min Forbavelse over, at en forhenværende god Venstremand som det ærede Medlem Hr. Niels Frederiksen i den Grad har ladet sig magtstjæle af Socialismens Idé, at han jo paa dette Omraade er blevet mere rettroende end Socialdemokratiet selv. Der vil ikke i dennes Omtale af Landbrugets Ejendomsforhold være meget tilbage af, hvad der kan kaldes Venstreideer og Venstrepolitik. Denne blinde Overtro paa Statsmagts Evne til at klare Erhvervslivets Vanskeligheder, som det ærede Medlems Tale i Lørdags er et Udtryk for, er absolut en skadelig Illusion, idet den bortleder Opmærksomheden fra det, det kommer an paa, nemlig at Erhvervslivets egne Folk tager sig sammen og søger at kæmpe sig igennem de økonomiske Vanskeligheder. Jeg har derfor ønsket at gaa ind herpaa, da det jo kun vil være en ringe Trøst at faa opstillet et saadant Forslag til Udgang af Krisen, som ikke er andet end et Blændværk og aldrig kan være nogen Hjælp ud af Krisen.

Formanden: Er det ærede Medlem nær ved Afslutningen af sit Foredrag?

Duborg: Nej.

Formanden: Jeg skal da afbryde Forhandlingerne og udsætte Mødet; det fortsættes i Aften Kl. 7³⁰.

Mødet udsat Kl. 4³⁵.